Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 183 (10.566). Львів, второк 18. серпня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Баговиння.

На маргінесі процесу Єгера і тов.

Шість тижнів трівала розправа, яку сміливо зарахувати можна до унікатів не лише багатої й ріжнородної хроніки львівського карного суду, але й взагалі новітнього судівництва. Здається, що більшої чести понад оцю загальну характеристику важко вже зробити якій-небудь справі, що опинившись перед трибуналом суддів заговорила стоязичною мовою сензації. Бо теж ви найдете більше брудної скандалістики і більше дешевої сензації, аніж у хроніках процесів?! Скажете: там, де сіра безіменна товпа добачує лише рідке видовище, де вона нюхає жир для своїх нікчемних інстинктів, — криється щонайбільша безодня людської трагедії. Правда, люде люблять з насолодою порпатись у чужих душах і правдою є те, що ні одною дорогою не проходить стільки зранених серденць і стільки зломаних душ, що крізь судову салю. А проте, хоча всі процеси зрівняні у тому, що вони більш або менше „сензаційні" й накипілі більшим або меншим людським горем, — процес процесові не рівний. Признаюся, що справа, про яку на протязі шости тижнів день у день верещала на всіх рогах міста продавці „надзвичайних додатків" опанована загальною психозою та — висліджми золотого гешефту газети, є дійсно своєрідним унікатом, робимо їй цим велику честь, — але теж і дуже й дуже мізерну. На всякий випадок „процес обивателі львовських" — кажучи термінольогією згаданої вже авторитетної в цій матерії представниці преси — не належить до тих процесів із давнійшого й недавнього минулого та сучасного, які набили на похмурому будинку при вул. Баторого й на великій його салі з вічно зачиненими вікнами печатку історії.

Розправа закінчена, присуду ще нема. Він прийде щойно завтра, але він у ніякому разі не пересудить погляду, заключеного в цих рядках. Бо суть справи не у звільняючому чи засуджуючому розсуді, а в етичному підложі, з якого той процес зродивсь і в атмосфері моралі та етики, в якій він проходив. Чи вирішать три судді, що обвинувачені ділали у добрій вірі й звільнені від усякої вини і кари, чи поділять їх на ріжні категорії, чи знову приєднаються до аргументів заступника прокуратури й засудять їх за свідому клевету та рафіноване обманство, на нинішніх підсудних всетаки залишиться тавро доносцитва й оборони своєї свободи коштом життя иншої людини.

Чи Микитин перший бомкнув, що знає справжнього атентатчика, а Коригабер і його приятелі підхопили це лише, чи ці останні були ініціяторами й авторами цієї історії — це теж маловажно. Центральною особою був Микитин — бувший комуніст, б. конфідент польської поліції, б. член москвофільської читальні Качковского, що посунувся на знайомство з українськими національними колами, втручається в нареченої Німкині та її батька, і входить у контакт з жидівською буржуазією і жидівськими політиками! Цей тип повоєнної достоєвщини пропонує донос (приймім, що це він був) — і такою пропозицією такої людини користується цілий ряд поважних людей на найповажніших і найвизначніших становищах! Коли знайдеться хтось, що схоче ще виправдати їх аргументом, що чейже вони гадали врятувати хоч би навіть таким способом невинну людину (Штайґера), якій грозить кара смерти, то чим виправдати вічно-доносцицьку тактику оборони, якої вони хопились тоді, коли, самі підсудні, вже побачили наглядно безвиглядність їх доносу?!

З впертістю маняків на протязі шости тижнів шість адвокатів товкло в один голос: наші клієнти є невинні тому, бо винен є Панчишин. Святе право обвинувачених та їх речників вживати всякого засобу оборони, який довів би до цілі, себто на волю. А проте: чи належить туди й такий засіб, який за всяку ціну, брутально, з нічим і ніким не рахуючись, висилає иншу людину, що вже і так сидить у тюрмі, на смерть?! Можна заслонятись чудово стилізованою льогікою „доказових тез" і можна декламувати тиради про святе завдання кожної людини, а тим паче юриста, змагати до правди для самої правди. Але поза „доказовими тезами" і поза писаними законами та карними процедурами істнують ще висші неписані правила етики, які залишаються аксіомними і які обходяться без усякої арґументації.

Щож торкається місії служення правді й справедливости „an und für sich" — то чи не краще бути мужним і відкинути позу патосу та не захоплюватися — тому що так треба — змістом фрази, в якій так часто не видно нічого понад ефективну форму?

Треба бути чесним зі собою. Поміж оборонцями у процесі Єгера і тов. засідав також голова адвокатської палати. Він не цурався, укупі зі своїми товаришами, цілою форсою іти проти слідчого судді й судового апліканта, які буцім то так заволоділи душами двох підсудних — двох дорослих мущин з більшим життєвим досвідом ніж мають його міліони смертних! — що вони наче в гіпнозі складали довжезні детальні зізнання де, що, коли і як, та наче маріонети підписували те, чого їм крізь думку не майнуло зізнати. Ну щож, всяко буває, і ми й не думаємо сипати на голову попелу з приводу буцім то нарушення поваги суду, та виголошувати філіпіку в обороні судейського престіжу. Хто як хто, але ми, Українці, мали либонь найбільше нагоди усвідомити собі, що суди складаються лише з людей і що люде бувають ріжні, так, як ріжними бувають часи й обставини, в яких відбуваються слідства й судові розправи. Але тут насувається инше питання: коли сеніор палестри, виступаючи в ролі заангажованого клієнтом професіонала, не має ніяких скрупулів відносно того, щоби в імя правди й справедливости віддати під [illegible] совісність відповідальних судових урядовців, то де був його голос громадянина, попертого авторитетом високої інституції, на якої чолі він стоїть.

Чи з деякими званнями не є звязаний моральний обовязок виявляти свою вірність ідейним принципам того звання також поза урядовими функціями — і де саме починається і де кінчається межа ідейности й безідейности принципів адвокатського стану?!

Ось загальні рефлексії, які ворушаться у тих, що слідкували за перебігом розправи. Не менше сумні й пригноблюючі рефлексії мусить викликати вся та кампанія, яка велася у звязку з розправою поза судовим будинком. Ганебна кампанія, від якої можуть вмити руки обвинувачені та їх оборонці, але від якої не зможе вмити рук ціле громадянство, до якого належить більшість обвинувачених. Кампанія, овіяна атмосферою того самого доносцитва й тої самої брехні, яка найшла такий яскравий вислів на сторінці „Нає Фрає Пресе" у твердженню визначного сіоністичного діяча й письменника Сальтена, що переїздив крізь Львів і тут збирав інформації у споріднених йому колах, що, мовляв Українці не лише виконали атентат, але й самі признаються до нього!

Завтра западе присуд. Ми ждемо його рівнодушно. Він зможе що найвище поставити точку над „і", а не зможе змазати його. Шеститижневий процес, ведений серед напруженого зацікавлення, закінчився серед настрою нудьги й переситу. Баговиння заносило надто важким сопухом і ми дихали ним надто довго. І тільки з враженням баговиння можна буде згадувать його.

І. Н—и

Чи Женева проти Москви?

Невдача Франції? — Пропозиції представника СРСР. — Що значить льондонська формула? — Два осередки політичної орієнтації.

Льондонська конференція скінчилася — впевняє вся преса — успіхом Англії. Франція в останній мент поставила до її становища. Цей вибір торкається покищо самого питання: — чи йти в европейській політиці надалі з Англією? Франція не мала вибору, як довго уряд СРСР. не був для неї гарантією союзу з однопільною російською державою, що має з Францією спільного ворога. Німеччина — колишній ворог Росії, перестала бути цим ворогом.

Майже одночасно з підготовленнями до льондонської зустрічі заворушилась совітська дипльоматія. Представник СРСР. у Парижі Красін, заявив, що його уряд готов піти на уступки щодо сплати передвоєнних довгів російської держави супроти Франції. Принципіяльне питання, на якому роками стояв непохитно совітський уряд, наразі прибрало мягку форму чемної пропозиції. Діло було тільки в тім, щоби старі довги счеркнути до 40 проц. висоти; не з принципіяльних мотивів, а в наслідок слабого фінансового та господарського стану держави. І замісць сплати золотом прийняти — паперові франки. Пропозиція була скромна. Французькі вірителі мали би одержати в суті річі десяту частину своїх претенсій. Правда, що Красін не забув додати важного пояснення: СРСР. не вяже цієї пропозиції щодо сплати довгів старого режіму з домаганням, яке ставив увесь час, щоби одержати міжнародню позичку. СРСР. залежало тільки на зміцненню торговельних зносин з Францією і підписанню тривкого торговельного договору.

Що скривається за цією новою пропозицією? Перш усього бажання стримати Францію перед підписанням гарантійного пакту. Подорож Бріяна до Льондону мала бути новою спробою звіцнити небезпеки західної дипльоматії, яка працює над забезпекою миру не спускаючи з очей небезпеки, що йде від східної дипльоматії — з Москви. Льондонські розмови зупинились покищо на провізоричній новій формулі. Та дипльомати розуміють, що це значить: коли Німеччина на підставі цієї формули ввійде до Ліги Націй, констеляція европейських держав мусить змінитись негайно. Адже гарантійний пакт не має иншої мети як створити нову констеляцію держав. Хоча нині західно-европейська дипльоматія вже не погрожує спільним большевицьк. фронтом, та суть її заходів лишилась та сама: — Женева має бути противагою Москви.

Всі европейські народи мусять нині вибирати між цими двома орієнтаціями; перетворення европейської карти повільною виміною думок між представниками народів та держав, рішенням окремих міжнародніх комісій і революційними засобами комуністичної політики, яка хоче починати перебудову суспільних організмів віднизу, передавши всю владу пролетаріятові який спершу перетеребить шкідливу буржуазію, затроєну фальшивими клясовими ідеями. Політика комінтерну користується щораз більше делікатнішими способами европейської дипльоматії в рукавичках. Представник СРСР. у Парижі уважав вказаним доказувати, що участь його уряду в мароканській війні проти Франції є чистою видумкою. Та ці докази мало переконали Бріяна, коли він прочитавши їх, сів на поїзд у напрямку Льондону, де на нього ждали англійські дипльомати з простягненими обіймами.

А проте Франція була приневолена згодитись і на студену льогіку на-пів байдужої Англії, і на товариство Німеччини в Лізі Націй. Панує погляд, що вхід німецьких представників до Женеви буде першим промощенням шляху для представників СРСР., які забажають боронити своїх ідей навіть з трибун такої ненависної їм інституції. Мало політиків вірить уже нині, що

Джерела нафти та одного великого конфлікту.

Справа Мосуля.

Нафта є недурно запальним елементом. Вона роспалює політичні пристрасти не менше як инші предмети. Коли згодом історики подадуть до відома нашому молодшому поколінню поодинокі моменти закулісової дипльоматичної боротьби за Галичину, бориславська нафта гратиме в цій історії першорядну ролю. Якби кожний нарід, що мав на спірній території нафтові чи инші золотодайні терени, заявив був одній з могутніх держав: „відступаю тобі нафту, але розсуди справедливо мої національні домагання" — то нема сумніву, що карта Европи та Азії виглядала би зовсім инакше.

Одним з найкращих прикладів політичної могутности нафти є справа т. зв. Мосуля, про яку вряди-годи згадується при англійській політиці в Азії.

Це є одно з найбільше заплутаних питань залишених повоєнній дипльоматії, дарма, що далеке від актуальних справ европейської метушні. Мосуль, що лежить над Тигром, між французькою Сирією і Персією, має неоцінені копальні нафти. А що для Англії, володарки морей, нафта є такою самою необхідною стихією як вода, Мосуль став для неї справою першорядної ваги. Минулого року мало не прийшло з нього приводу до збройного конфлікту між Англією і Туреччиною. Посередницею виступила Ліга Націй. Нині спеціяльна міжнародна комісія склала довге справоздання зі своїх розслідів. Звідки почався згаданий конфлікт?

Коли Туреччина програла війну, Франція по перемирю в Мудрос, відступила територію довкола Мосуля Англії, застерігаючи собі велику участь в експльоатації нафти. Англійські війська зайняли т. зв. віляєт Моссуля. Одначе уряд Ангори запротестував проти цієї окупації, зробленої без порозуміння з Туреччиною. Туреччина домагалась справедливого розмежування кордонів між своєю територією й Іраком, „самостійним" королівством під протекторатом Англії. Не було це легко, бо обі держави хотіли доказати право на свої території, захопивши їх силою. Коли у вересні минулого року справа пішла до Ліги Націй, обі держави заявили, що згодяться на її рішення, але ставили заздалегідь протилежні тези. Англія твердила, що віляєт Моссуля належить дефінітивно до Іраку і що треба перевести кордони, рахуючись з домаганнями наскрізь льокальними; Туреччина домагалась загального рішення відносно всеї мосульської території.

Переведено провізоричну лінію на зізді у Брюселі минулого року і комісія почала досліди. Вона складається з бувшого мадярського президента міністрів Телекі, шведського амбасадора в Румунії Вірсена і бельгійського полковника Павліса. Вислухавши урядів у Льондоні та Ангорі, поїхали вони на два місяці до Мосуля. Обіхали всю територію, знайомились з настроями населення всіх суспільних кляс, прирівнювали його з мапами та підручниками. Комісія не пішла за домаганням турецького уряду, щоби зробити плєбісцит, тому, що населення не є підготоване до такої складної процедури і вона воліла зібрати якнайбільше обєктивний матеріял з географії, етнографії, історії та економії.

Висновки, до яких вони дійшли беруть за підставу принцип, що найкориснішим було би для населення, якби спірної території взагалі не ділити. Аргументи економічні та географічні, а також настрої більшости населення промовляють за приєднанням до Іраку всеї південної території, від провізоричної лінії, яку прийняли в Брюселі. Та ось застереження: спірна країна мусіла би залишитись 25 літ під опікою Ліги Націй і треба би признати автономічні права Курдам. Курди, які творять більшість населення у віляєті Мосуля, не є Турками, але належать по своїй мові до Арійців. Якщо контроля Ліги Націй мала би скінчитись по чотирох роках, а Курди не одержалиби заспокоєння своїх домагань, комісія є пересвідчена, що більшість населення заявилась би радше за суверенністю Турків як Арабів. Крім цього комісія заявляє, що для спірної території краще було би жити під суверенністю Туреччини, „якої внутрішній устрій і політична ситуація є без порівнання тривкійші, як Іраку".

Як відко, комісія явно проголошує оборону турецької тези, і тому Ліга Націй, в якій Англійці мають такий вплив, матиме у вересні чималий клопіт. Згадана комісія признає, що Англія має тільки моральні дані на управу Мосулем. Та з менту, як Ліга Націй не розпоряджатиме там реальною силою, а Ірак не зможе мати піддержки з боку Англії, Мосуль вернеться до Туреччини. Королівство Іраку тримається лише на англійськім протекційнім мотузку.

В усій тій справі варта підкреслити факт, що перший раз в історії два народи, один европейський, а другий азійський, годяться на розсуд їх справи перед Лігою Націй. Ситуація не є легка, коли зважити, що діло йде про переведення межі на території, яка від непамятних часів знала тільки мілітарний деспотизм — вавилонський, асирійський, перський, грецький, римський, арабський та турецький. Спір іде між такими нерівними державами щодо сучасної культури як Англія та Туреччина. Комісія ствердила, що між місцевим населенням дуже важко доглянути ясні та сильні симпатії в сторону цього або иншого політичного напрямку та державної сили. Англійська статистика каже, що населення цієї території є таке: 66.000 Турків, 450.000 Курдів, 180.000 Арабів, 65.000 несторійських християн і 18.000 Жидів.

Справа стоїть так: Англія покличеться на свій договір з королівством Іраку, потверджений Лігою Націй, і домагатиметься продовження мандату над цією країною ще на 25 літ, вважаючи, що це найкраща розвязка. Вона сильно вражена справозданням спеціяльної комісії, яке не висловлюється прихильно про англійську адміністрацію на спірній території. Хоча й Туреччина заявила, що годиться на мировий суд Ліги Націй, можна сумніватись, чи вона зречеться своїх національних прав.

Нафта в Азії ще надовго піддержуватиме вогонь в европейській політиці.

рішення Ліги Націй мають силу загодити, великі конфлікти від яких Европа кидається у судорогах. Але всі вірять у велику силу пропаганди, яка може защіплювати ідеї на підхожім ґрунті і паралізувати пляни наймогутніших держав. Нинішня Москва дала тисячні докази такої сили. Хоча сучасна Ліга Націй є майже безсильна, поволі вона може щораз більше зміцнювати свій авторитет і полагоджувати бодай малі місцеві конфлікти, які часто зростають до міжнародніх. В атмосфері непевности і вічної загрози, міжнародній трибунал з компетенціями Ліги має хоча би тому своє значіння, що старі боги авторитету захитуються щораз більше на своїх престолах.

Покищо ні Женева надто різко не виступала проти політики Москви, ні Москва проти Женеви. Нові констеляції, що творяться в европейській політиці можуть довести до змінення конфлікту між цими двома осередками світової політичної орієнтації.

По широкому світі.

Французька нота у відповіді на німецьку буде незвичайно коротка, бо матиме 150 слів.

Російсько - німецькі переговори в справі торговельного договору продовжуються між німецьким амбасадором у Москві і Чічеріном. Попередні переговори почались у Берліні між Штреземаном і Літвіновим.

Справа оптантів німецько-польських мала заважити на рішеннях при льондонських переговорах. Офіціяльні англійські кола є дуже невдоволені становищем Польщі у відношенні до німецьких оптантів.

Справа польських та чеських кордонів відкладена, за згодою представників Англії та Франції, на пізнійше, щоби покищо вона не розбила переговорів про гарантійний пакт. Англійський „Дейлі Телеграф" підкреслює, що таке тимчасове полагодження цих важних питань відбирає чимало вартости льондонському порозумінню, бо ці питання можуть підірвати гарантійний пакт пізнійше.

Італійська преса годиться зі становищем англійського денника „Дейлі Телеграф", що як довго непорозуміння між Німеччиною і Польщею буде тривати, до цього часу справа европейського миру буде загрожена.

У Марокко воєнна ситуація поправляється в користь Французів.

Грецький уряд видав декрет, який вводить кару смерти для директорів банку, що займаються валютовою спекуляцією.

Андрій Чайковський. 9)

Гулка і Смулка.

Гумореска.

(Докінчення.)

На те каже його голос:

— Смійтесь з цього. Саме є ще одна така хороба у псів, що він гризе і прокотує дерево, шкуру, камінці, та це зовсім не те, що скаження. Є инші методи, щоби скаженину пізнати...

— Найкраще і найпевнійше було би — каже якийсь инший голос — дати скаженій, чи там підозрілій собаці себе покусати, і вижидати, які будуть наслідки.

Всі засміялись, а голос Смулки каже:

— Без жартів, панове, спосіб є такий, щоби собаку підозрілу держати в заперті так довго, поки не здохне. Її поведінка, особливо перед смертю, параліч, судороги і т. и. такі характеристичні, що не може бути двох думок, що собака була скажена...

Гарно говорив цей голос, та Смулці дивно стало, звідкіля він се знає, бо за таке чув перший раз зроду...

Смулка розплющив очи, і від цього, що побачив, цілий задеревів.

Напроти його сидів на лавці сам він, самісенький, ріднісенький.

— Господи — подумав Смулка — я очевидно збожеволів... Такі божевілля між людьми бувають. Він нагадав собі зараз Достоєвського „двойника" і задеревів ще дужше... Та від чого це мені таке сталося? Я-ж так дуже наукою не перемучився, а коли я не збожеволів, студіюючи джерела римського і церковного права, то від австрійських параграфів не повинно би мені нічого статися. Він мало не заплакав над своїм нещастям...

Щоби не попасти в розпуку, то він зібрав усю силу своєї волі і хотів ще раз перевести аналізу свого „я".

Дивиться на своє „напротив" пронизливо, начеб його хотів зїсти. Дивиться на кожню рисочку і хоче знайти конче якусь ріжницю між собою і ним, хоч він знав своє лице бодай із дзеркала. Не знаходить жадної ріжниці. Його зачинає огортати розпука.

А цей другий „Я" дивився преспокійнесенько на його, та ще підсміхається. Те саме написано в „Двойнику" у Достоєвського...

Смулка береться за останню спробу, яка йому ще осталась...

— Ви Гулка — крикнув — до нього цілою силою голосу, достоту, як потопаючий вимовляє останнє слово, коли йому вдається з води голову підняти...

— А виж Смулка! кричить він до його таким самим голосом...

Від цього Смулці відразу полекшало. Пізнав зараз, що він то не він, значить, що він не збожеволів, не двійник...

Але його взяла страшна лють на цього чоловіка, що тільки через його і з його причини витерпів. Тепер пора за все йому відплатити...

Та заки позбирав думки і міркував, якби це зробити, щоб його болючо вколоти, Гулка його випередив...

Поволесеньки та спокійно, начеб слова цідив через густе сито, він питає:

— Чи ви вже заплатили вашого кравця? Він мене кілька разів упоминався на вулиці за ваш довг...

— Зась вам до мого кравця, ви за мене платити не будете — відрізав Смулка зараз.

— Певно, що не буду, але ваша неточність у плаченні була для мене дуже не мила, саме тому, що ви до мене такі подібні, і бідний чоловік міг подумати собі, що то я такий неточний...

Смулка зараз собі подумав, що між ними є велика ріжниця: Смулка гарячо купаний, а Гулка спокійний, але його резони в тій боротьбі дуже добрі, а у Смулки таких резонів більше, як у його...

Гулка цідив далі:

— А шевцеві ви заплатили три золоті за підбиття чобіток? Він теж у мене упоминався...

— А ви за мене не заплатили?

— Нема дурних...

— Шкода — каже — ми би були сквітувалися, бо бачите мене тягали на поліцію за цей вами сфальшований вексель у Шульбавма, я трохи у холодну не попав, поки не вияснилося, що то не я підписав на векслю професора Шгріка, лише ви...

— Ви брешете, крикнув він до Смулки.

— Ну не сердьтеся, як що ви цей вексель заплатили, то фальшування вам не повадить, професор вам вибачить...

Гулка закусив зуби, а Смулка говорив поволеньки далі:

—А з панною Корнельцею ви одружилися? Чи погратулювати вам?

— Корнельцю відступаю вам з її товстеньким батеньком і паньматкою...

— Дуже вам дякую, та вже, будь ласка, додати ще тих три тисячі золотих, що виманили від її батька з титулу посагу...

Гулка кинувся на Смулку з кулаками, та другі його здержали...

— А стрічалися ви ще коли з Войтком, опріч того як на Погулянці? Чому-ж ви йому не сказали гасла, за яке він вас питав? Як воно не обережно без гасла на війну пускатись, хіба ви у війську че-

У Шанґхаю Англійці та Китайці почали переговори щодо встановлення ладу. Англійці поставили абсолютне домагання, щоби привернути мішані судові трибунали, як це було перед заворушеннями, також мішану китайсько-чужинну комісію для переговорів у справі китайського представництва у міськім парляменті.

Страйк у Парижі банкових урядовців загострився. Частина урядовців пробувала викинути з банків тих, що зломали товариську дисципліну і почала бійку з поліцією.

Совітський поїзд на лінії Смоленськ-Минськ, що віз амуніцію та поживу для війська, вилетів у воздух, в наслідок підкладеної пекольної машини.

У Брюселі починається 15. ц. м. святочний з'їзд представників соціялістичних партій, з нагоди 40-літніх роковин основання бельгійської робітничої партії.

У. С. Р. Р.

Українізація кінотеатрів.

ВУФКУ (центральна установа кінотеатрів) почала українізувати щойно тепер кіна, переводячи російські написи на фільмах на українські й вводячи в кіновий репертуар українські пєси. З огляду на велику культурну ролю кіна, яке в містах відвідують зрусифіковані елєменти зпоміж робітництва і службовців, українізація кін матиме крім загально культурного значіння також спеціяльне значіння, як засіб прищепити зрусифікованому місту знання української мови.

Усталення українського правопису.

Народній Комісаріят Освіти утворив спеціяльну комісію для усталення українського правопису. До роботи притягнено багато кваліфікованих наукових сил. Робота має бути закінчена до 15 жовтня.

Урожай на Україні.

Урожай на Україні проти сподівань випав дуже добрий, але не скрізь рівний, а не бракує місцевостей, де є значний недорід і брак збіжа. В деяких місцевостях урожай випав так добре, що десятина збіжа дає 150 до 200 пудів. Якість збіжа також добра. Сподіються також доброго урожаю окопних ростин. Жнива проходять при добрій погоді. По приблизним підрахункам Україна дасть коло пів міліярда пудів хлібних лишків для експорту. Експорт вже почався. Одночасно прийнято заходи для забезпечення хлібом тих околиць, в яких є недостаток збіжа.

(Вістки про урожай на Рад. Україні є несні й суперечні. І так деякі джерела говорять, що навпаки, ціла південна полоса України, Чорноморя, знову навіщена неврожаєм, і то в катастрофальних розмірах. Тому з остаточною оцінкою становища треба стриматись до оголошення офіціяльної статистики).

Боротьба з неграмотністю.

Комісаріят Народньої Освіти постановив збільшити акцію боротьби з неграмотністю. В цій ціли видруковано 1,500.000 букварів для неграмотних, які від 15. серпня почнуть розсилати на провінцію. Крім букварів буде вислано значну кількість ріжного иншого навчального приладдя.

Українське студентство і ЦЕСУС у міжнароднім житті.*)

Щоб дати таку чи иншу оцінку діяльности й значіння ЦЕСУС-а (Центр. Студ. Український Союз) в міжнароднім житті при сучасних обставинах, необхідно пригадати собі деякі факти з минувшини. Опірні точки минувшини, які дадуть нам змогу робити відповідні висновки, це: 1) роля українського студентства та його Централі до війни, 2) та сама роля на початку повоєнного періоду (перед заснуванням ЦЕСУС-а) й, нарешті, 3) останній період за істнування ЦЕСУС-а.

Перед війною українське студентство, чи пак: його Централя у Львові, не залишили майже ніяких слідів своєї участи в міжнароднім житті. Це сталося з багатьох причин.

Першою й, думаю, найголовнішою є те, що до війни взагалі міжнародній рух, — не тільки студентський, але й загально-громадянський — був незвичайно слабий. Тоді ще не було таких численних і широких міжнародніх студентських організацій, які примушувалиб українське студентство заціkавитись міжнародним рухом. З'їзд славянських студентів у Празі, як мені відомо, був одиноким на протязі цілого довоєнного періоду ширшим, міжнародного характеру форумом, на якому українське студентство познайомило з собою студенство инших народів. Але й цей виступ у порівнанні з виступами студентства инших народів (Чехів, Поляків) був доволі скромний і робить враження, що тодішні представники нашого студентства не почувались на з'їзді рівними серед рівних. Трохи певнійші й сильнійші позиції займало передвоєнне студентство на менших льокальних форумах, головно у Відні серед гуртка славянських студентів, де Українці нераз спромоглись відіграти видатну ролю.

Поруч цеї причини на перешкоді стояло й загальне европейське політичне положення, яке сильно спиняло ширший розвій міжнародніх студенських зносин. Колиб цих двох причин і не було, то думаю, що та дрібна, але важна праця, яку українське студентство мусіло вести на кождій ділянці нашого національного життя, головно по селах, у читальнях, Січах і Соколах, боротьба за університет і т. и., не залишилаб багато енергії для праці в міжнароднім житті. Нарешті, поминаючи згадані, від студентства незалежні перешкоди, лишаються ще наші питомі риси — провінціоналізм і загумінковість, які крутять залюбки нашим студентом доокола вузьких власних дрібничкових інтересів і не дозволяють йому вийти на ширший простір та втягнути в круг свого ділання справи загально-національного характеру, головно міжнародняого, як перші і найважніші.

Війна перервала й цей невеличкий біланс нашої міжнародньої діяльности і, річ природна, звела його до нулі. Зате повоєнні часи принесли основну зміну в цьому напрямі. Війна і повоєнна доба примусили загал студентства покинути рідні землі, розкидали значні його маси по всіх закутках світа. Український студент, який за світової та української війни кинув свій загумінок і пройшов у боєвих лавах майже всю свою Батьківщину від Попраду по Кавказ, а також великі простори чужих земель, стає скитальцем, для якого не істнує обмеження простору. У сотках міст цілої Европи, Канади, Куби, Конга, Марока, Єгипту, Мадаґаскару, Манджурії станула стопа українського студента-скитальця.

(Докінчення буде.)

Ігор Федів.

*) З огляду на те, що наше громадянство дуже слабо поінформоване про студентське життя, вважаємо вказанним помістити статтю одного з його представників на чужині, з ширшим характером (гл. „Студеньський Вістник" серпень ц. р.) *Редакція.*

ставити чола стихії: Як відомо, дрогобицький маґістрат заключив односторонній контракт з місяцем, і в той час, коли калєндар каже, що на небі повинен світити червоний кружок, дрогобицькі ліхтарі сплять. Тому й потоп ішов у пітьмах.

— **„Українсько-чеські культурні відносини"**. У звязку з дописом з Праги під повищим наголовком в числі „Діла" з дня 12. липня ц. р., в якому представлено внутрішні відносини в „Громадськім Комітеті". Президія Загальних Зборів К-ту з дня 8. серпня б. р. за підписами пп. Теняжка, Грабова й Прокопова просить нас заявити, що Український Гром. К-т не є орґанізацією Надднїпрянщини, лише обєднує в собі громадян усіх українських земель, що внутрі У. Г. К. не велася й не ведеться особиста боротьба проти М. Шаповала, а велася акція за оздоровлення цієї орґанізації від протистатутарної самовільної поведінки її дотеперішньої Управи в складі М. Шаповала, Н. Григоріїва і М. Галагана, і що в цій акції не вжито ні разу таких засобів, як доноси й сплітки перед чехословацькими урядовими чинниками, а навпаки, вся акція велася на українському громадському форумі внутрі самої установи.

— **Д-р Олександер Марітчак** іменований 3. серпня ц. р. італійською університетською ґрупою Міжнародньої Університетської Федерації для Ліґи Націй в Римі її почесним членом. Згадана італійська ґрупа є членом Унії італійських університетських Т-в, яка обіймає репрезентантів 21.300 італійських студентів.

— **Залізнича катастрофа.** Між Парижем і Бульон, на стації Амієн, поспішний поїзд вилетів з шин. 14 осіб убитих, 166 ранених — з чого 71 небезпечно. Подорожніми були здебільша літники; причиною катастрофи хибний знак зворотниці. За цим поїздом їхав другий, що віз франц. мін. зак. справ Бріяна, який вертався з Льондону. Машиністови вдалось ледве стримати поїзд на 100 метрів перед місцем катастрофи. Якби це був нічний поїзд, Бріян міг би також попасти між жертви.

Бібліоґрафія.

КНИЖКИ:

Іван Тобілевич: ЧУМАКИ. Комедія 4-ох дій, ст. 60. Вид. Книгарні Наук. Тов. ім. Шевч. 1925.

Д-р Мих. Лозинський: МОЄ СПІВРОБІТНИЦТВО З ПРЕЗ. ПЕТРУШЕВИЧОМ Львів, 1925. Накл. „Нов. Часу" ст. 44.

БОГОСЛОВІЯ. Науковий тримісячник т. III. кн. 3. Львів, Коперника 36. Зміст: Д-р М. Чубатий: Про правне становище церкви в козацькій державі. Д-р Р. Ковшевич: Правна суть конкордатів. — Т. Т. Галущинський: De ucrainis S. Scripturae versionibus. — о. д-р И. Сліпий: Св. Тома з Аквіну і схоластика. — Огляди й оцінки. — Вибрані питання. — Всячина. — Хроніка. — Богословське Наук. Т-во. — Книжки і часописи.

ЖУРНАЛИ:

„СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСТНИК". Серпень ч. 8. Прага. 1925. Зміст: Микола Масюкевич: У третю річницю. — Ігор Федів: Українське студентство і ЦЕСУС у міжнароднім житті. — Петро Ган: ЦЕСУС як чинник в українськім суспільнім життю. — О. Олесь: З нових поезій. П. Чичкевич: Літературні космополіти. — І. Бочковський: Роля студентства в життю нації. — С. Моренко: Тавро національної неволі. — З життя українського студентства. (Дописі з місць). — Лесь Рудий (Віден): Шлях до економічної незалежности українського студентства. — Радянське шкільництво. — Проф. Дм. Антонович: Українська Студія Пластичного Мистецтва у Празі. — З життя чужоземного студентства. — М. М.: Перед двома конференціями (Женева — Копенгаґа). — Хроніка. — Український спорт: Інж. О. Єреміїв (Голова Укр. Центр. Спорт. Союзу). Перед студентською олімпіядою. М. Гадзяцький: Легко-атлетичні змагання в Подєбрадах. Футболевий матч у Празі. — Ґенеральний плян Першої Загальної Університетської Олімпіяди Мистецтва, Науки та Спорту в Римі року 1926. — Бібліографія. — З чужої преси.

СВІТ ДИТИНИ, ілюстрований журнал для дітей, річник VI., липень 1925, ч. 7. Зміст: 2. Нуся: Клопоти Марійки. 2. О. Білоусенко: Сон літом. 3. Антін Лотоцький: В Зелену Суботу. 4. Петро Люпенко: Співак цвіркун і богатир хомяк. 5. Г. С-люк: Промінчики. 6. Богданко: Пори року. 7. Яр. Мандюкова: Про хлопчика що вчився читати. 8. Співанки. 9. Богданко; 10. І. С-люк: Метелик. 11. Богданко: Співаночка. 12. Яр. Мандюкова: Прогнання Запорожців із Січі. 13. П. Карманський: до образу Лідусі. 14. О. Білоусенко: Сон. 15. В. О. Козор-Вівівська: Веньгерець. 16. М. Рубакін: Як звірята працюють та добувають собі їду. 17. В. Турула: Пильний школярик. 18. Сніговики. 19. Загадки.

жили? Бачите, помяв вам ребер, побив пику, нарушив зуби своєю різницькою лабою, а всього того не було би, як би ви були знали гасло, яке я з ним вибрав... І тепер стережіться Войтка, бо при найблищій стрічі, він вам знову всуне, коли йому гаспідського гасла не скажете...

Від мене не вимагайте, щоби я вам гасло це зрадив, бо цього жовнірові під високою карою робити не можна.

Гулка вже був переможений, не говорив нічого. Та Смулка ще усісі своєї муніції не вистріляв...

— А віддали ви вже товаришеви, одному книжки, а другому сюртут? Той сюртут певне говорить вже по еврейськи як рабін*), коли його молі не зжерли...

Гулка мовчав усміхаючись люто, а відтак каже:

— Послухайте, мій двійнику, що вам тепер скажу, а це вам буде дуже миле, та любе... Ви ходили свого часу на вулицю Векслярську до одної старенької бабусі молоко пити... Вона пристрасно ставляла на льотерію, і просила своїх гостей подавати їй добрі номера, обіцяючи за се, коли виграє, заплатити часть виграного... Отож вона справді раз виграла десять тисяч на ті номера, які ви їй подали.

Смулка справді нагадав собі зараз цю бабусю і цікавий був знати, що сталося далі...

— Ну і що? питаю...

Скажіть гасло, то скажу...

— Його взяла така кортячка, що не видержав, і зрадив йому гасло. Тоді він каже...

— Одного разу йду я вулицею Векслярською, а сердешна бабуся заглянувши мене аж на вулицю вибігла за мною і запросила мене до своєї крамнички! Тут розповіла мені все, гадаючи, що це ви. А додержуючи слова всунула мені в руку нагороду за ваші номера аж пятьсот волотих. І я ті гроші взяв за вас винагороджуючи собі ті всі неприємности, які я мав з вашої причини. А тепер подумайте, хто з нас краще вийшов на нашій схожости...

— І бувайте здорові мій любий двійнику, бо ось моя стація...

Він висунувся як вюн, поміж пасажирів і пропав.

Смулку взяла страшна лють, і крикнув за ним:

— Бодай ти цими грішми подавився!

*) заставити у жирандати вчити по еврейськи.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне (182) число „Діла" сконфісковано за один уступ передової статті п. н. „Досвід минулого", за кінцевий вивід п. М. Твориддла в статті п. н. „Польська політика й село", та інформаційну згадку про акцію Американців Українців в звязку з побутом в Америці мін. Скшиньского (стаття „Польсько-німецька господарська кріза" і за інформації з поза тюремних мурів (дві новинки). Цікаво, що сконфісковано теж подовжну новинки „Хто їде залізницею — підозрілий", яка була буквальним перекладом нотатки на 3. стор. 221 числа „Робітника" під тим самим наголовком (у рубриці Curiosa).

— **Продають і купують, а третій терпить.** В Стрию міська громада продала військові міські бараки. Те, що в бараках живе 116 родин — нічого обі сторони не турбувало. Військо бараки купило й на 18. ц. м. заповіло „евакуацію" бараків при помочі жовнірів і поліції. Можливо, що військова Управа тому так спішить з виkиненням більше сотні родин на вулицю, бо тепер ще можна від біди ночувати під голим небом, а за кілька тижнів підуть доші й буде вже важче. Виходить, що не лаяти за нелюдяність, а навпаки хвалити за вирозумілість і доброзичливість треба військову владу в Стрию...

— **Катастрофальна буря.** Вчора перейшла широкою смугою понад Східну Галичину раптова й нагальна дощева буря. Над Трускавцем обірвалась хмара; сила домів, м. и. купелеве заведення, залита й знищена. Теж саме Дрогобич майже в цілости залитий, що вдалось доше ві тим скорше, що люде не мали змоги

НОТИ:

Г. Квітка — К. Стеценко: СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ, опера в 3 діях, партитура для співу в супр. малої орхестри, перевів ревізію С. Людкевич Львів, Кооперат. „Український Театр" (вул. Руська 18. II. п).

УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКОВНІ СПІВИ на мішаний хор. Збірник I. Володимир-Волинський. 1925. Склад Редакціє журнала „На варті".

ЗБІРНИК I. ЛІТУРГІЯ. А. Річинський: 1) Нехай радіє душа твоя (початок архиєрейської літургії. 2) Другий антифон. 3) Єдинородний Сину. 4) Херувимська пісня. 5) Тебе піснословимо. 6) Отче наш. 7) Єдин свят. 8) У Царстві Твоїм. 9) Прийдіть поклонімось. 10) Світло правдиве ми бачили. 11) Заспівайте Господеві пісню нову (концерт). 12) Богородиці несопущої в молитвах (кондак Успіння Б. М. — замість концерта). М. Тележинський: 13) Перший антифон. 14) Отця і Сина. 15) Вірую. 16) І всіх і все. 17) „Пасли пастирі" (пісня про чудо Почаївської Божої Матери — замість концерта). 18) Благословен (після запричастного), 19) Нехай буде імя Господнє. З. Кудиновський: 20) Тебе піснословимо. К. Стеценко: 21) Алилуя після апо-стола. 22) Милість спокою. 23) Достойно.

З судової салі.

З процесу Ґеґера, Корнгабера і тов.

Промова заступника пошкодованої сторони, Ст. Панчишина.

д-ра Льва Ганкевича.

Високий Трибунале! Наша професія адвокатів-оборонців має певні правила, що походять з нашої практики. Так, як у коваля сліди його праці остають на його мозолистих руках, так і у нас є жилка оборонця не тому, щоби ми негували право і правду, але тому, що ми бачимо в наших обвинувачених жертви, з якими ми зживаємося, терпимо і яким ми прощаємо.

Літа праці впевнюють нас у тім.

Але приходять до нас люде инші, що кажуть: нам сталася кривда, нам треба оборони, бороніть нас перед злом, яке ми терпимо від вчинків обвинувачених. Наша процедура не передбачила иншої категорії оборонців в такому випадку. Ми мусимо тоді піднятися оборони. Як це погодити?

Звернувся до мене син бідного львівського сторожа, якому сталася велика кривда і просив оборонити його. Я в своїй совісти мусів розвязати проблему, перед якою поставлено мене. І сказав я собі так: що в даному випадку треба вміти поставити границі між цим почуванням до обвинувачених, про які я вище згадав і почуванням справедливости і права для того, що терпить і що жадає свого права й справедливости.

Сьогоднішний процес — лябіринт, в якому не легко зорієнтуватися. Прокуратор пішов відважно в цей лябірипт і щасливо з нього вийшов. Виступаю перший в цій незвичайній для мене ролі і спочатку мав я цілком оправдані обави, чи мені вдасться вивязатися з неї. Тепер вже не боюся. Прокуратор промостив мені такий широкий і ясний шлях, так докладно і вичерпуючо предложив весь матеріял Високому Трибуналові, що моя роля вже дуже маленька і я осмілююся додати до цеї великої картини пана прокуратора лише кілька загальних штрихів.

Мушу почати від головного будівничого цього лябіринту, а саме Микитина.

Хто він такий? Яка його душа? Він сам говорив, що душа його формувалася на французькій літературі, хоча головний вплив мав на нього „Чорний кіт" Едгара По. А десь вчера чув я, що це нова північно-російська душа в жанрі Достоєвского. Я думав над цею душею і кажу, що вона ні французька, ні північно-російська, а маленька повосина, здеправована і здеморалізована східно-галицька душа. Микитин, це дитина сутерин, тих страшних сутерин, з вулиці Вірменської, Скарбківської і Стрілецької, повних вогкости без світла і сонця.

Високий Трибунале. В пивницях не ростуть квіти. Коли одначе порушую цю проблему, ту вічну проблему сутерин і I. поверху, то не порушую її як соціяльного питання. Инші є шляхи й инші є методи соціяльної проблеми і соціяльної боротьби, ніж ті, які вибрав пан Микитин. Микитин не йшов з цих вогких сутерин до сонця, до правди. Він вправді казав нам тут, що рвався до культури, що читав багато книжок, але видко не добрі були це книжки. Він казав, що займався ідеєю комунізму. Якби хто не дивився на комунізм, чи годиться хто з ним, чи ні, а проте комунізм є певною ідеєю і за ідею мусимо вважати його. Якже виглядала ця ідея у п. Микитина і як він реалізував її?

Він ішов до тих найбіднійших, до служниць і, як сказав тут свідок Бумбіша, „нахилював їх до комунізму", а це нахилювання полягало на тому, що використував їх матеріяльно. Я був дискретний і не питався свідків, як викладав він ту теорію. Але свідок був менше дискретний і відслонив нам серпанок тої ідеольогічної праці. Темою їх розмов була проблема, чи служниця, товаришка даної, має грубі чи криві ноги. При матеріяльному використуванню бідних служанок керувався він критерієм прикмет кухні і врешті вмістив свої афекти в кухні пана Корнгабера не тому, що там була його сердечна вибрана Льодя, а що там були найкращі шніцлі. Але з поправою харчів росла і нова жажда грошей. П. Микитинові вже мало було шніцлів, він захотів ще й грошей п. Корнгабера. Тим більше, що дозбрільна його служба у п. комісаря Кайдана не принесла йому цих користей, яких він сподівався.

Сам початок цього нечуваного шантажу почався досить ідилічно. Вина цьому п. Клімця Корнгабер. Дня 16., 17. і 18. вересня 1924 р. відбувався доразовий суд над Штайґером в справі замаху на п. президента. Цей доразовий суд порушив цілу жидівську суспільність, як це сказав нам слуханий тут, як свідок, адв. д-р Бромберг. В обороні Штайґера взяли участь не тільки два визначніші адвокати, але його боронила й вулиця. В жидівських родинах витворилася певного роду істерична атмосфера, щоби за всяку ціну виказати невинність Штайґера. День 18. вересня, хто зна чи не був вершком тих настроїв.

І тоді, дня 19. вересня родиться в голові Микитина злочинна думка легко заробити гроші. П. Клімця Корнгабер виходить до кухні і бачить як плаче Льодя а серце болить Колі (Микитина). І в тій хвилині довідується, що п. Коля знає, хто поповнив атентат. Знає вже від 5. вересня, але аж тепер його так серце заболіло, що мусить сказати правду. П. Клімця кличе свого батька і тут починається перший етап злочину Микитина.

П. Корнгабер, замісць віддати цю справу негайно в найбільш компетентні руки у таких справах, а саме оборонцям Штайґера д-рові Грекові і Бромберґові, які в цій справі були найбільше заінтересовані, починає якусь дивну анонімову акцію разом з иншими обвинуваченими. Добирає врешті старого поліційного урядника Дворніцкого, який по виступленню з чинної служби провадив приватне бюро детективів, і цей на свою руку провадить цілком формальне слідство, до чого ані на підставі концесії ані на підставі обовязуючих законів не мав права. Микитин не називає назвищ. Його ідея дуже проста. Він знає передовсім, що ні Фідика ні Паньчишина (про поворот Паньчишина тоді він ще не знав) вже від кількох місяців нема у Львові. За подання назвищ він жадає пять тисяч долярів. Тимчасом історія щораз більше замотується. Обвинувачені спроваджують п. послів а ті, замісць звернутися чи до тутешньої поліції чи тутешньої прокуратури, бють у великий дзвін, ідуть до Варшави і спроваджують варшавську поліцію. З кримінальної справи роблять пар екселянс політичну справу. Входить новий чинник — варшавська поліція, яка впроваджує нечувану і досі у нас непрактиковану конструкцію слідства і творить нову концепцію. Львівська поліція без ніякої концепції арештувала негайно на місці атентату людину, проти якої мала тоді ріжні підозріння. Тут не було згори ніякої концепції а тим менше жидівської. Я не входжу в те, чи цей чоловік є фактичним справником, чи всі познаки доконання злочину є правдиві; я констатую тільки факт, що львівська поліція не мала тоді ніякої концепції.

Цілком инакше поступила варшавська поліція. Вона створила насамперед „концепцію"; українсько-комуністичну і до неї старалася „допасувати" справника. А коли по двох місяцях справник не дуже „пасував", то без жадних скрупулів створено нову концепцію українсько-національну і старанося „допасувати" до неї ще яких 30 українських інтелігентів ріжних професій і ріжних станів.

Конструкція такого слідства у нас нова і, як сказано, досі непрактикована. Але варшавська поліція завела і нові методи. Можливо, що і львівська поліція уживала чи уживає таких метод, але досі не було бодай випадку, щоби тут на судовій салі публично і явно признався до них якийсь поліційний функціонар. А цеж ми чули тут на салі з уст інспектора поліції п. Пйонткевича з Варшави?

Негайно по списанні протоколу виплачує Микитинові п. Пйонткевіч 300 зол., дає фальшивий пасспорт на імя Янковского, іменем уряду запевнює йому безкарність і матеріяльне забезпечення. Для перевінення Микитина спроваджує п. Пйонткевіч якусь конфідентку мадмуазель Тосю, — але тут і перша невдача п. Пйонткевіча. П. Пйонткевіч не поінформувався про смак п. Микитина. Панна Тодя була сильно намальована в п. Микитин того не любить; бо він симпатизує з більше природними представницями жіночого полу. П. Пйонткевіч запевнює п. Микитина, що він не буде змушений виступати в суді як свідок, але коли Микитин не вірить і жадає цілком конкретного запевнення, п. Пйонткевіч іде до п. прокуратора Малини і тут довідується, що це виключене, і що Микитин таки мусить виступити як свідок.

Високий Трибунале. Це все речі недопускаємі зі становиска § 25 кпр. і як довго нема у нас уніфікації законів і процедури, так довго такі речі не можуть і не смінуть бути толеровані на території львівського апеляційного суду. Це було би утворення якоїсь нової держави в державі, це було би топтанням обовязуючих законів.

Я вичислив тут всі ті моменти і чинники, які причинилися до повстання цеї жахливої справи.

Негайно з самого початку я звернувся з апелем до обвинувачених, чи вони піддержують свою початкову оборону, що вони впали жертвою провокатора, як вони вами його називали, Микитина, чи обстоюють дальше, що все що сказав Микитин, є правда, і що замах на президента вчинив таки Степан Панчишин. Я не дістав на це відповіди безпосередно від обвинувачених, а дальша тактика їх оборони в дальшому ході справи закінчилася відомою вчерашньою заявою, в якій пп. оборонці ще раз з цілою рішучістю підкреслили, що реляції Микитина правдиві і що справником атентату на президента був С. Панчишин. Остається ще друге питання: чи можуть обвинувачені, виключаючи Микитина, боронитися доброю вірою? Чи справді п. будівничий Корнгабер, про якого ми чули тут на розправі, що він такий аполітичний тип, що тільки працює у своїй професії і старається про свою родину, одним словом тип ідеального філістра, чи може він закриватися доброю вірою? Чи не є нотерійно відомою річю, що саме такі люде як п. Корнгабер незвичайно побоюються і недовіряють таким людцям, за якого себе подавав Микитин. Чиж справді комунізм і комуніст дає такому філістрові певну запоруку довіря? — чи навпаки відстрашує і — наповнює недовірям? А ще коли п. Клімця — якій я не маю причини не вірити — додала, що п. Микитин комуніст, але тепер вже ним не є, бо йому комуністи не виплачують ґажі, те чи п. Корнгабер, як людина, міг мати довіря до такого платного наймита? А далі, чи міг п. Корнгабер, як Жид, мати довіря до чоловіка, що 5. вересня знав, що Штайґер є невинний, а прийшов до нього аж по доразовому суді 19. вересня? А справа грошей? Чиж не зізнала нам п. Клімця, що п. Микитин почав відразу з того, що він не має з чого жити і що мусів продати годинник і черевики.

Чи може заслонятися доброю вірою старий поліційний урядник п. Дворніцкі, який, як нам зізнав тут свідок п. інспектор Савіцкі, побачивши у нього в канцелярії Микитина, схарактеризував його одним тільки але дуже маркантним словом: батяр! Чиж могли вірити обвинувачені зізнанням чоловіка, який поставив справу так ясно і рішучо: — я вирятую вам Штайґера, але ви мені дайте 5 тисяч долярів. Це все представляється так зі субєктивного становища, а як представляється воно з обєктивного? Коли я мав ще деякі сумніви, то розвіяв їх мені цілковито мій фаховий товариш, оборонець Штайґера, слуханий як свідок адв. д-р Бромберг. Він сказав: Stanowisko moje wobec Dwornickiego było bardzo chłodne. O ile na to mogła pozwolić moja gościnność, byłem także związany grzecznością, ażeby go nie zgasić, ale nie omieszkałem podnieść w rozmowie moich wątpliwości. Starałem się go zgasić w ten sposób, pytając, czy to jest pewna wiadomość zasługująca na wiarę, kto jest ten świadek, jakie jego są motywa, że on dziś, po sześciu czy ośmiu tygodniach wychodzi z wiadomością, kiedy sprawdzenie takiej wiadomości jest bardzo utrudnione... i gdy odszedł, załamałem ręce, bo będziemy mieć nowych świadków którzy będą stwierdzali winę Steigera.

(Докінчення буде.)

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

Український Хор Котка.

Середа 19. VIII. Делятин.
Четвер 20. VIII. Делятин.
Пятниця 21. VIII. Микуличин.
Субота 22. VIII. Микуличин.
Неділя 23. VIII. Яремче.
Понеділок 24. VIII. Яремче.
Второк 25. VIII. Надвірна.
Пятниця 28. VIII. Надвірна.
Середа 26. VIII. Битків.
Четвер 27. VIII. Битків.
115 11—?

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру О. Мітневич.

Бучач:
17. VIII. „Ґейша".
18. VIII. „Казка старого млина".
19. VIII. „Ой не ходи Грицю".
20. VIII. „Монахи".
22. VIII. „Сатана".
23. VIII. „Запорожський клад". 131 12-?

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.